

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli 2 juni 1920 kl. 3 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 37, i anledning av väckt motion om åvägabringande av ytterligare utredning i syfte att till kronan återföra vissa förverkade kronodonationer till industrien m. m.

Motionen.

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 204, har herr *Lind* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, *dels* att Kungl. Maj:t snarast måtte verkställa den ytterligare utredning, som kan erfordras angående återförande till kronan av sådana kronodonationer till industrien, som genom driftens nedläggande eller endast genom uppehållande av skendrift förverkats, samt i riksdagen framlägga förslag härom, *dels* att Kungl. Maj:t måtte verkställa undersökning och framlägga förslag om överförande i samhällelig besittning av andra naturvärden, malmrikedomar, vattenfall och skogar.

Beträffande motiveringen till denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttrande av kammarkollegium över förevarande motion, vilket yttrande såsom bilaga bifogas detta utlåtande.

Utskottet.

Kammarkollegium har såsom sitt yttrande över motionen i tillämpliga delar åberopat ett samtidigt av kollegium till andra lagutskottet avgivet utlåtande över en inom andra kammaren väckt och till lagutskott hänvisad motion, nr 197 av herr *Eriksson* i Grängesberg. Nämnda

utlåtande återfinnes såsom bilaga till andra lagutskottets utlåtande nr 41 i anledning av motionen II: 197.

I denna motion hemställdes, att riksdagen för sin del måtte besluta, det Kungl. Maj:ts förordning av den 22 december 1898 om upphävande av rekognitionsskogshemmanens oskiljaktighet från de bruk, varunder de lyda, måtte upphöra att gälla *samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om framläggande för riksdagen snarast möjligt av förslag till åtgärder i syfte att till kronans fria disposition återföra rekognitionsskogshemman, gruvskogar och andra naturvärden, som av kronan upplåtits till olika industriföretags stödjande.*

Denna hemställan sammanfaller till sitt huvudsakliga syfte med det första av de yrkanden, som gjorts i herr Linds nu ifrågavarande motion.

Andra lagutskottet anförde i anledning av motionen II: 197 följande:

»Då kammarkollegium för sin del ej haft något att erinra mot en förutsättningslös utredning rörande återförandet till kronan av rekognitionshemman och till bergshanteringens understöd anslagna skogar, har utskottet ansett sig kunna på så sätt tillmötesgå motionärens yrkande, att utskottet hemställer, att riksdagen i anledning av motionen II: 197 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning snarast möjligt, huruvida åtgärder böra vidtagas för att till kronan återföra rekognitionshemman och till bergshanteringens understöd anslagna skogar samt om framläggande för riksdagen av de förslag, vartill utredningen kan föranleda.»

Denna hemställan har sedermera bifallits av riksdagens båda kamrar.

Då riksdagen genom detta beslut redan tagit ställning till frågan om återförande till kronan av sådana kronodonationer, som avses i motionen I: 204, synes motionen i denna del icke påkalla vidare åtgärd.

Vid sidan om påyrkandet av åtgärder för att till kronan återföra vissa kronodonationer till industrien, har motionären hemställt, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om undersökning och förslag om överförande i samhällelig besittning av andra naturvärden, malmrike-domar, vattenfall och skogar.

Med hänsyn till att hans excellens statsministern omedelbart efter senaste regeringsskiftet i den nya regeringens programförklaring den 10 mars 1920 bland annat meddelat, att regeringen hade för avsikt att vidtaga undersökningar i socialiseringsfrågan, och riksdagen sålunda kan komma att i annan ordning taga ståndpunkt till det nu föreliggande spörsmålet, har utskottet icke funnit anledning att nu närmare ingå på vad motionären i denna del föreslagit.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 juni 1920.

På utskottets vägnar:

OSKAR NYLANDER.

Närvarande: herrar *Nylander, Larsson, Andersson, Norling, Johansson* i Löfholmen, *Westman* och *Steinholtz*.

Bilaga.

Från Kungl. Maj:ts och Rikets kammarkollegium.

Till Riksdagens första kammarens andra tillfälliga utskott.

I en inom riksdagens första kammare väckt, till utskottet hänvisad motion (nr 204) har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, dels att Kungl. Maj:t snarast måtte verkställa den ytterligare utredning, som kunde erfordras angående återförande till kronan av sådana kronodonationer till industrien, som genom driftens nedläggande eller endast genom uppehållande av skendrift förverkats, samt i riksdagen framlägga förslag härom, dels att Kungl. Maj:t måtte verkställa undersökning och framlägga förslag om överförande i samhällelig besittning av andra naturvärden, malmrikedomar, vattenfall och skogar.

Genom nådig remiss den 20 februari 1920 har kammarkollegium anbefallts avgiva och till utskottet överlämna utlåtande över motionen; och får kollegium till åtljudnad av denna föreskrift anföra följande.

Kollegium har denna dag till riksdagens andra lagutskott avgivit infortrat utlåtande över en inom andra kammaren väckt motion angående ifrågasatt försåtande ur gällande kraft av kungl. förordningen den 22 december 1898 om upphävande av rekognitionshemmans oskiljaktighet från de bruk varunder de lyda m. m.

Detta i avskrift bifogade utlåtande åberopar kollegium i tillämpliga delar såsom sitt yttrande över förevarande motion.

Därjämte får kollegium upplysningsvis meddela, att den i motionens motivering omförmälda riksdagens skrivelse den 12 juni 1918 med anhållan att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning om och i vad mån den rättsliga omvård-

naden av kronans fasta egendom må kunna uppdragas åt kollegium samt, om utredningen därtill föranledde, för riksdagen framlägga förslag i ämnet, genom nådig remiss överlämnats till kollegium med uppdrag att verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med sådan utredning som riksdagen begärt. Ifrågavarande utredning, vilken visat sig både omfattande och tidsödande, pågår för närvarande inom kollegium och förväntas bliva under innevarande år slutförd.

Stockholm den 23 april 1920.

HJ. NEHRMAN,

Casten von Otter.

P. R. Bergström.

A. W. Dufwa.

Axel Klockhoff.
Föredragande.

Tom Wohlin.

Herm. Fehr.
